

Prese un informācija

Eiropas Savienības Tiesa
PAZIŅOJUMS PRESEI Nr. 78/22
Luksemburgā, 2022. gada 5. maijā

Ģenerālvokātes secinājumi lietā C-61/21
Ministre de la Transition écologique un Premier ministre (Valsts atbildība par
gaisa piesārņojumu)

Ģenerālvokāte J. Kokote: dalībvalstis var būt atbildīgas par kaitējumu veselībai pārāk liela gaisa piesārņojuma dēļ

*Savienības robežlielumu un dalībvalstu pienākuma uzlabot gaisa kvalitāti mērķis ir aizsargāt
cilvēku veselību un piešķirt tiesības privātpersonām*

Parīzes aglomerācijas iedzīvotājs prasa no Francijas valsts zaudējumu atlīdzību kopumā 21 miljonu EUR, jo pieaugošais gaisa piesārņojums šajā aglomerācijā esot kaitējis viņa veselībai. Francijas valsts esot atbildīga par šiem zaudējumiem, jo tā neesot rūpējusies, lai tiktu ievēroti visā Savienībā vienoti spēkā esošie robežlielumi.

2019. gadā Tiesa ir konstatējusi, ka Parīzes aglomerācijā bija pārsniegti slāpekļa dioksīda robežlielumi, kuri jāievēro kopš 2010. gada. Arī Francijas Valsts padome bija konstatējusi ilgstošu šo robežlielumu pārsniegumu Parīzē līdz 2020. gadam un arī laikposmā līdz 2018. un 2019. gadam – PM10 (makrodaļiņu) pārsniegumu.

Versaļas Administratīvā tiesa, kas izskata lietu, Tiesai uzdeva jautājumu, vai un attiecīgi ar kādiem nosacījumiem privātpersonas var prasīt atlīdzinājumu no valsts par kaitējumu veselībai, kuru izraisījis Savienības robežlielumu pārsniegums.

Šodienas secinājumos ģenerālvokāte Juliana Kokote [Juliane Kokott] uzskata, ka Savienības tiesībās noteikto gaisa kvalitātes robežlielumu pārkāpums var radīt tiesības uz kaitējuma atlīdzinājumu pret valsti.

Arī šajā gadījumā ir piemērojami **trīs klasiskie valsts atbildības nosacījumi** par kaitējumu, kas privātpersonai nodarīts ar Savienības tiesību pārkāpumiem, par kuriem ir atbildīga valsts.

Pirmais nosacījums ir izpildīts, jo Savienības direktīvās noteikto kaitīgo vielu robežlielumu apkārtējā gaisā un pienākuma uzlabot gaisa kvalitāti mērķis ir piešķirt tiesības privātpersonām. Proti, šī pietiekami skaidrā regulējuma mērķis ir aizsargāt cilvēku veselību.

Arī to personu loks, kas, iespējams, sekmīgi varētu prasīt atlīdzinājumu, nav tik liels, ka tiktu ietverts gandrīz ikviens un zināmā mērā ar nodokļu starpniecību savstarpēji būtu jāmaksā atlīdzinājums par kaitējumu. Robežlielumu pārsniegšana tik tiešām ir slogs galvenokārt noteiktām grupām, kas dzīvo vai strādā īpaši skartās teritorijās. Tie bieži ir cilvēki ar zemu sociālekonomisko stāvokli, kuriem ir īpaši nepieciešama tiesiskā aizsardzība.

Otrām kārtām attiecībā uz to, ka noteikumu par gaisa kvalitātes aizsardzību pārkāpums ir būtisks, ģenerālvokātes ieskatā tas aptver visus laikposmus, kuros bija pārsniegti attiecīgi spēkā esošie robežlielumi bez gaisa kvalitātes uzlabošanas plāna, kam nebija acīmredzamu trūkumu. Šī pārbaude jāveic valsts tiesām.

Faktiskas grūtības īstenot prasības par kaitējuma atlīdzināšanu rada trešais nosacījums, proti, tiešas cēloņsakarības pierādīšana starp būtisku gaisa kvalitātes noteikumu pārkāpumu un konkrētu kaitējumu veselībai.

Pirmkārt, cietušajam jāpierāda, ka viņš pietiekami ilgi ir uzturējies vidē, kurā būtiski pārkāpti Savienības tiesību aktos noteiktie apkārtējā gaisa kvalitātes robežlielumi. Šis laikposms ir medicīnisks jautājums, uz kuru jāsniedz zinātniska atbilde.

Otrkārt, viņam jāpierāda kaitējums, ko vispār var saistīt ar attiecīgo gaisa piesārņojumu.

Un, treškārt, cietušajam jāpierāda tieša cēloņsakarība starp uzturēšanos vietā, kurā būtiski ir pārkāpts apkārtējās vides gaisa kvalitātes robežlielums, un nodarīto kaitējumu. Tam regulāri būs vajadzīgi medicīnas ekspertu atzinumi.

Noslēgumā ģenerālvokāte norāda uz to, ka, pierādot tiešu cēloņsakarību starp būtisku robežlielumu pārkāpumu un kaitējumu veselībai, šis jautājums vēl nav galīgi izlemts. Gluži pretēji – dalībvalsts var sevi attaisnot, pierādot, ka šāds pārsniegums būtu bijis arī tad, ja tā laikus būtu pieņēmusi direktīvas prasībām atbilstošus gaisa kvalitātes uzlabošanas plānus.

ATGĀDINĀJUMS. Ģenerālvokāta secinājumi Tiesai nav saistoši. Ģenerālvokātu pienākumos ietilpst, ievērojot pilnīgu neatkarību, piedāvāt Tiesai juridiskus risinājumus viņiem nozīmētās lietās. Tiesas tiesneši šobrīd uzsāk apspriest šo lietu, un spriedums tiks pasludināts vēlāk.

ATGĀDINĀJUMS. Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ļauj dalībvalstu tiesām to tiesvedības ietvaros uzdot jautājumus Tiesai par Savienības tiesību interpretāciju vai Savienības akta spēkā esamību. Tiesa neiztiesā strīdus, ko izskata valstu tiesas. Valsts tiesai ir jāatrisina lieta saskaņā ar Tiesas nolēmumu. Šis nolēmums tāpat ir saistošs citām valstu tiesām, kurām ir jāatrisina līdzīgas problēmas.

Neoficiāls dokuments plašsaziņas līdzekļu vajadzībām, kas Tiesai nav saistošs.

Pilns [secinājumu teksts](#) tiek publicēts CURIA tīmekļvietnē to sniegšanas dienā.

Kontaktpersona presei: Marta Ošleja ☎ (+352) 4303 6005

*Sprieduma pasludināšanas attēli ir pieejami
["Europe by Satellite"](#) ☎ (+32) 2 2964106*